

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ РЕКТОРІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ ЄВРОПИ
БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

**МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОГО ФОРУМУ**

...

16 ЛЮТОГО 2023

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2023

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 2 від 26 січня 2023 року)*

За загальною редакцією академіка В. П. Андрущенко

Редакційна колегія:

- Віктор Андрущенко* – в. о. ректора УДУ імені Михайла Драгоманова
(голова редакційної колегії);
- Лешек Корпоровіч* – професор Ягеллонського університету (Республіка Польща);
- Роман Вернидуб* – проректор з навчально-методичної роботи
УДУ імені Михайла Драгоманова (заступник голови редакційної колегії);
- Григорій Торбін* – проректор з наукової роботи УДУ імені Михайла Драгоманова
(заступник голови редакційної колегії);
- Павло Горінов* – в. о. директора навчально-наукового інституту права
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Володимир Євтух* – декан факультету соціально-політичних наук
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Юрій Кондратьєв* – директор Міждисциплінарного центру складних систем
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Микола Кириченко* – директор Державного закладу вищої освіти
«Університет менеджменту освіти» НАПН України;
- Лариса Лук'янова* – директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України;
- Наталія Мозгова* – завідувач кафедри філософії УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Тарас Олефіренко* – декан педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Василь Федоришин* – декан факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Сергій Русаков* – директор навчально-наукового інституту філософії
та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Наталія Титова* – завідувач кафедри професійної освіти УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Таміла Новіцька* – директор Центру молодіжної політики УДУ імені Михайла Драгоманова.

М 74

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ
БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ : збірник матеріалів міжнародного
форуму / за заг. ред. акад. В. П. Андрущенко. – Київ : Вид-во УДУ імені
Михайла Драгоманова, 2023. – 455 с.**

До збірника увійшли матеріали учасників Міжнародного форуму, де розглядаються актуальні питання стратегічних напрямів пріоритетів галузей наук і знань, зокрема з неперервної освіти та педагогічної інноватики, освітньої політики, публічного управління та громадського самоврядування.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі філософії, політології, управління, психології, педагогіки та дотичних до них наук.

УДК 37.018-048.35:316.32-049.5(082)

DOI: <https://doi.org/10.31392/conf.UDU.2023.16.02>

© Автори статей, 2023

© Редакційна колегія, 2023

© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

допомогти дорослій людині, яка далека від сфери освіти, але відчуває потребу в навчання впродовж життя.

У подальшій перспективі необхідне проаналізувати і порівняти тенденції розвитку неформальної й інформальної освіти дорослих у зарубіжних країнах.

Використана література:

1. Кириченко М. О., Просіна О. В., Кравчинська Т. С., Швень Я. Л. Нелінійне світорозуміння освіти дорослих: неформальна освіта в системі Українського відкритого університету післядипломної освіти. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 05. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2020. Вип. 77. С. 113–117.
2. Krankus M. K problematike porovnávacích výskumov výchovy a vzdelávania dospelých. In *Osvetová práca*, roč. 37. 1987. Č. 16. S. 18–21.
3. Sulkunen S., Nissinen K., Malin A. The role of informal learning in adults' literacy proficiency. *European Journal for Research on the Education and Learning of Adults*. 2021. Vol. 12. No. 2. P. 207–222. <https://doi.org/10.3384/rela.2000-7426.1325>

УДК 378.091.3:796.071.4

Медведєва І. М.

*доктор педагогічних наук, професор
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова,
суддя МСК з фігурного катання на ковзанах
м. Київ, Україна*

СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ – ВИКЛАДАЧІВ З ОБРАНОГО ВИДУ СПОРТУ

Актуальність теми. Нові підходи в забезпеченні спеціальної підготовки викладача – тренера відображають необхідність якісного росту рівня знань, професійних й особистісних якостей студента й вимагають перегляду пріоритетів у системі їхньої професійної освіти. Ефективність навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі визначається за багатьма критеріями. Однак, самий головний серед них – збіг результатів підготовки майбутніх фахівців вимогам професійної діяльності, що вони повинні здійснювати. Очевидність перегляду цілей навчання в системі освіти обумовлюється складною політичною ситуацією в нашій країні, а саме загарбницькою війною Росії проти України та неможливістю проведення навчання студентів в звичайному режимі, соціальним замовленням і сучасною системою потреб до підготовки викладачів – тренерів.

Мета публікації полягає в ознайомленні з сучасними інноваційними – підходами до освітнього процесу підготовки майбутніх тренерів – викладачів з обраного виду спорту (на прикладі фігурного катання на ковзанах), здатних реалізовувати сформовані професійні компетентності, самостійно розв'язувати складні спеціальні завдання та практичні проблеми інноваційного та наукового характеру у сфері фізичної культури і спорту, з широким доступом до працевлаштування, а саме в обраному виді спорту.

Спорт – складний «механізм», і високий результат досягається гарною роботою всіх ланок і деталей цього «механізму». Але серед всіх важливих факторів у досягненні спортивних результатів на передній план висувається фігура викладача-тренера. Тренер повинен об'єднати всі зусилля й направити їх у правильне русло, знати стан спортсмена, психологічно й морально готувати його до відповідальних стартів, націлюючи на той або інший результат, визначати й планувати тренувальні навантаження, бачити перспективи й створювати умови їхнього втілення в життя. За допомогою спортивної діяльності тренер готує спортсмена до майбутнього життя, у якій немаловажне значення має професія, вміння трудитися і жити в колективі й т.п.

У цей час діяльність викладача-тренера привернула увагу вчених-педагогів, психологів. Досліджуються різні аспекти педагогічної діяльності викладача-тренера й, у першу чергу, процеси навчання. Навчання руховим діям необхідно в будь-якій діяльності. Однак, тільки в сфері фізичного виховання і спорту вивчення їх є ядром навчання, оскільки тут рухова діяльність виступає і як об'єкт, і як засіб, і як ціль удосконалення. У кожному спеціалізованому напрямку фізичного виховання цілі навчання мають свою спрямованість. У загальнопідготовчому напрямку ціль, а саме узагальнене завдання навчання, передбачає формування основного фонду рухових умінь і навичок, при цьому той, якого навчають, повинен навчитися, хоча б у грубій формі, координувати свої рухи по ритму, темпу, величині зусиль.

У спортивно-підготовчому напрямку узагальнене завдання навчання формується у відповідності зі специфікою змагальної вправи – предметом вузької спеціалізації. Типовим для даного напрямку є максимізація вимог: в одних видах спорту від спортсмена потрібен прояв фізичних якостей на максимальному рівні; в інших – максимальна точність і виразність, у третіх – максимальна точність при швидких змінах ситуації, але у всіх одночасно – максимальна ефективність рішення рухового завдання. Інша особливість навчання в спортивно-підготовчому напрямку виникає у зв'язку з наявністю спортивної змагальної діяльності із властивим їй комплексом факторів, які збивають точність рухових дій, що вимагає забезпечення високої стійкості формованих рухових навичок. Різноманіття досліджень, проведених у різних складнокоординаційних видах спорту, фігурному катанні на ковзанах присвячено наступним питанням: розробці загальної концепції багаторічної підготовки спортсменів, модельних характеристик виду спорту, питань керування, вивченню біомеханічних основ техніки вправ, розробці дидактичних положень, що всебічно відбивають найбільш значимі для практики спорту закономірності при навчанні складним руховим діям, методиці навчання вправам, теорії й методиці відбору й прогнозування, вихованню фізичних якостей. Найбільш розробленими й обґрунтованими з погляду біомеханіки й педагогіки є техніка різних вправ, теоретичні основи тренування, методика навчання різноманітним руховим діям. У зв'язку із цим, з огляду на накопичений досвід фахівців і сучасні вимоги міжнародних федерацій, фактор науково-методичного процесу підготовки майбутніх тренерів, що виховують спортсменів у видах спорту зі складнокоординаційною структурою рухів проявляється в тенденції подальшого розвитку спортивно-технічної майстерності, ускладнення програм змагань, інтенсифікації тренувальної роботи. Таким чином, освітній процес з майбутніми викладачами-тренерами необхідно здійснювати на засадах компетентнісного підходу, студентоцентризму, проблемно-орієнтованого навчання, самоосвіти та професійної спрямованості. Викладання проводиться у вигляді: лекцій з застосуванням мультимедійних презентацій, семінарських, практичних і лабораторних занять, самостійної роботи студентів. Застосовуються інноваційні методи і форми навчання: діалогові, діагностичні, активні, інтерактивні, дистанційні, мультимедійні, тренінгові. Майбутні фахівці залучаються до виконання завдань передбачених практик, залучаються до суддівства змагань різного рівня.

Висновки: Підготовка викладача-тренера у вищих освітніх закладах засновується на концептуальних ідеях, теоретико-методологічних підходах, результатах наукових досліджень і сучасних методик з плануванням та застосуванням інноваційних технологій, аналізу проблем та перспектив розвитку сфери фізичної культури і спорту з ймовірною подальшою професійною та науковою діяльністю. Таким чином, діяльність тренерів на всіх етапах багаторічної підготовки кваліфікованих спортсменів спрямована на досягнення високих спортивних результатів і вимагає глибокого системного підходу до організації відбору спортсменів, до методики педагогічного навчання і тренування, а отже до вивчення і контролю всіх компонентів педагогічної й спортивної майстерності.

Використана література:

1. International Skating Union. Special Regulations & Technical Rules Single & Pair Skating and Ice dance.

УДК 37.091.4:159.9(477)

Мельничук В. О.

*завідувачка сектору соціально педагогічної роботи
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Київ, Україна*

ДІЯЛЬНІСТЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ У СИСТЕМІ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Психологічна служба у системі освіти є складовою частиною державної системи охорони фізичного і психічного здоров'я молодих громадян України і діє з метою виявлення і створення оптимальних умов для розвитку особистості.

Складні соціально-економічні умови, у яких перебуває українське суспільство – російська агресія, економічна криза, пандемія COVID-19, політична нестабільність тощо – потребують від працівників психологічної служби надання допомоги постраждалим, учням, учителям і представникам громадськості для подолання психічних травм, постстресових розладів, труднощів соціальної адаптації, профілактики девіантної поведінки та інших проблем особистісного і мікросоціального характеру.

Психологічна служба у системі освіти України забезпечує своєчасне і систематичне вивчення психофізичного розвитку особистості, мотивів її поведінки та діяльності з урахуванням вікових, інтелектуальних, фізичних, статевих та інших індивідуальних особливостей, сприяє створенню умов для саморозвитку та самовиховання, виконанню освітніх і виховних завдань закладів освіти [5].

Питання діяльності психологічної служби в системі освіти розглядаються у працях багатьох учених (А. Асмолов, Ю. Гільбух, О. Безпалько, Л. Бурлачук, І. Дубровіна, О. Кайріс, О. Киричук, О. Колесникова, М. Корнєв, Г. Костюк, В. Кремень, С. Максименко, В. Панок, М. Слюсаревський, І. Цушко та ін.).

Психологічна служба сьогодні вносить вагомий внесок у реформування галузі освіти, впровадження психолого-педагогічних інновацій, реалізацію концепції «Нової української школи». Практичні психологи і соціальні педагоги здійснюють діагностичну, корекційно-розвиткову, профілактичну і просвітницьку роботу з усіма учасниками